

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Erchanberti Breviarium regum francorum - Cod. St. Blasien 72

[Gurtweil oder St. Blasien], [18. Jahrh.]

Breviarium Erchanberti, mit der Continuatio. Diplomatisch getreue, 1763 von Johann Baptist Kepfer angefertigte Abschrift aus Stuttgart Hs. Jur. 4 134, 160v-171v

[urn:nbn:de:bsz:31-51889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-51889)

Codex Msc. Membranaceus Biblioth. Weissenav. in 4to
cui Titulus: Leges et Statuta Alamannorum.

Signat: 150. continet folia = 190.

Extractus

Caq: 100 fac: 2da.

150. Die 15. Junii exultavit Christianitas
hanc festivitatem in die
annum = 882. et annum
= 887. antequam Carolus Magnus
impugnaret mare. et annus
fuerit Rex Germanie.

100. fac: 2da.

Caq: 100 fol
100. fac: 2da

linea 5ta De Calidonensi concilio. in quo Dcxxx
linea 6ta sacerdotes. XVII.

linea 7ma **S**gularū vctarū rusticas parrochas. t in
linea 8va possessionibz manere incussas. illis ep̄is q
linea 9ma las retinere noscunt. et maxime si tricennū
linea 10ma casabz. vi optinentes sub dispensatione vexe =
linea 11ma ruit. Qd si ~~in~~ intra tricennū facta de hyst fiat
linea 12ma altitatio. Citeat eis q se lesos asserit apud Sc̄am
linea 13ma Synodū puincia de hys mouere certam. Qd
linea 14ma si quis a metropolitano sedis. apud primatē
linea 15ma diocēseos. aut apud Constantinopolitanā sedē
linea 16ma iudicet. sic superius dictū ē. Si q̄ v̄ civitas
linea 17ma potestate imperiali nauata ē. aut si ptinē
linea 18ma innouet nulle dispositiones & publicas ac le=
linea 19ma staticarū qq. parrochiarū ordines subsequatur
linea 20ma De metallis & metallariis Lxviii.

linea 21ma Nullus metalli causa querendi. fundamenta

Caq: 100 fac: 2da
linea 5ta
linea 6ta
linea 7ma
linea 8ma
linea 9ma
linea 10ma
linea 11ma
linea 12ma
linea 13ma
linea 14ta
linea 15.
linea 16.
linea 17.
linea 18.
linea 19
linea 20.
linea 21.

domorum proficiant

Collatione: Concordant pagina seu folia. Item linea
et verba iuxta eorum abbreviations, ac litteras attemaliquas
quoad illarum ductum in Codice Msc. autographo.

Domq̄ p̄sumat irrūpere.

De Exheredatione liberorum. LXVIII.

Si pat̄ filiū in testam̄to p̄t̄ miserit. filius q̄ de
rūpit testam̄tū. Si plūc filia posthuma
si memorata n̄ fuerit rūpit testam̄tū. Nata
v̄ n̄ rūpit. sed in̄ fr̄s suā accipit portionē.

Ne damna p̄uincialib; infligantur. L.

Qui p̄potentiā alicui rusticano seruitiū
velut sui iuris mancipio imposuerit. Aut
seruū ipsius siue bouē in scioperis utilitate
trañstulerit. vltimo exitio deputat̄ & rerū suarū
am̄sione dānabitur

Mortuo quippe faramundo rege. q̄ prim̄
fuit rex sup̄ francōs. chlodionē filiū eius
crinitū sec̄ & pat̄ ei⁹ fuit. In regnū patris sui eleua
uerunt. Id tēporis crinitos reges habere cōper̄.

Ipso v̄ defuncto. meroues de genere ei⁹ regnū
iprius accepit. Regnavitq; chlodio annis. XX.

Ab ipso meroueo rege vtili. reges franchorū merou
vingis appellati. Ipse itaq; meroueus filiū habuit

Collat.

nomine

fol. 161.
facina
Cineina
in. 2. a
C. 3. la

C. 14. a

C. 5. a

C. 6. a

C. 7. a

C. 8. a

C. 9. a

C. 10. a

C. 11. a

C. 12. a

C. 13. a

C. 14. a

C. 15. a

C. 16. a

C. 17. a

C. 18. a

C. 19. a

C. 20. a

C. 21. a

C. 22. a

C. 23. a

C. 24. a

C. 25. a

C. 26. a

C. 27. a

C. 28. a

C. 29. a

C. 30. a

C. 31. a

C. 32. a

C. 33. a

C. 34. a

C. 35. a

C. 36. a

C. 37. a

C. 38. a

C. 39. a

C. 40. a

216
au. 29a

- nomne hildericu. q̄ genuit filiu ex basina vxore
chlodoueu hi fuit magn⁹ rex sup om̄s reges fran-
choꝝ. & pugnator fortissim⁹. Post hanc mortuus ē
hildericus rex. regnauitq; annis XX. III. Chlodo-
ueus filius ei⁹ regnū francoꝝ virilit̄ recepit.
Qui accepit vxorā nomne ruadhildē plegatū suū
aurelianū filia h̄lperici. filii gundouei regis
burgundionū. q̄ ex genere athanarici regis fuisse
ph̄betur. Erat enī ruadhildis xp̄ianissima: franci
aū tunc pagani. atq; fanatici. adorantes idola &
semulachra. Quo cottidie domnū suū chlodoueu
multis obsecrationib; & hortant̄is. xp̄ianū fieri
postulauit. Ille v̄ dū id tardare: factū ē vt
vt pugnaret̄ in se exerit⁹ francoꝝ & alaman-
noꝝ. populūq; chlodouei r̄ms caderet. Aurelian⁹
m̄les ei⁹ hanc videns ait ad regē. Domne mi rex
crede tantū modo d̄m cali quē p̄dicat regina.
Ille v̄ eleuatis oculis cōmot⁹ lacrimis dix. Inu x̄p̄
quē ruadhildis vxor mea p̄dicat. credo te eē
filiū d̄i viui. q̄ subuersis in tribulationē. q̄ das
auxiliū in te sperantib; tuū adiutoriū deuot⁹

Collat

postulo

11 hos

postulo. Ut si m̄h̄ victoria sup̄ hostes meos dederis. & expt̄ fuero illā virtutē quā de te populi p̄dicant. credā tibi & in nomine tuo baptizet. Invocaui enī deos meos. & ut video elongati s̄ ab auxilio meo. Vnde credo eos nullā habere potestā tē q̄ sibi credentib; n̄ succurrant. Te v̄ dñm & dñm inuoco. Tibiq; credere desidero. Tantū ut liberer ab adversariis meis. Cūq; h̄c oras clamant Alamanni in fugā lapsi terga uerter. Cūq; regē suū vidissent mortuū. Chlodoueo se subdunt dicente s. Parce p̄cam̄ domine rex. ne pereat populus pl̄s. tā tui sumus. Te iussit rex inminente iā plagā cesare. Alamannosq; cepit ipsos. t̄ terrā eorū sub iugo tributario constituit. factaq; victoria reuersus ē in franciā ad reginā suā narrauitq; et qualiter p̄ inuocationē nom̄is ih̄u xpi victoriā meruit optinere. Acta s̄ hac Anno. xv. chlodoueo regnante. Tē regina abscondite vocauit s̄m̄ Remediū vrbis remensis ep̄m. de p̄cam̄ eū. ut regi viā salutis ostenderet. Quē sacerdos ad baptismū venire p̄dicabat. Rege v̄

fac: i b2.
fac: i ma
lin: i ma
l. 2da
l. 3da
l. 4da
l. 5ta
l. 6ta
l. 7ua
l. 8.
l. 9.
l. 10.
l. 11.
l. 12.
l. 13.
l. 14.
l. 15.
l. 16.
l. 17.
l. 18.
l. 19.
l. 20.
l. 21.

Collat:

cū plu=

- Lin. 1. cū plurimo populo libent̄ annuente paratur
 Lin. 2. a regina baptistariū multīs ornantīs decoratū
 L. 3. Uent̄ nouus cōstantin⁹ ad baptismū abnegatis
 L. 4. diaboli pōpis. Cui ingresso baptismū sc̄s d̄i sic ait.
 L. 5. Ore feundo mitis depone colla sicāber. adora
 L. 6. q̄d incandisti. incende q̄d adorasti. Erat aū sc̄s
 L. 7. remediū vir sapientissim⁹. rethoric⁹. p̄clar⁹
 L. 8. in uirtutib⁹, magis. Igit̄ rex omnipotentē d̄m
 L. 9. in trinitate sc̄s b̄p̄ti h̄at⁹ ē In nomine patris
 L. 10. & filii & sp̄s sc̄i. Delibud⁹q; sacro crismate. cū
 L. 11. signo sc̄a crucis d̄ni nr̄i ih̄u xp̄i. Bap̄t̄ h̄ant̄
 L. 12. De exercitū ei⁹ amplias quā tria milia uirgū.
 L. 13. Bap̄t̄ h̄ant̄ & sorores ei⁹ h̄s nom̄ib⁹, Albofledis.
 L. 14. & Landechldis ipsa die. bap̄t̄ h̄aturq; postea
 L. 15. cunct⁹ popul⁹ franchorū. Nā cū a sc̄o reme
 L. 16. dio in albis euangelii lecto chlodoueo adnunti
 L. 17. aret. qualit̄ d̄ns nr̄ ih̄c xpc ad passionē uenerat
 L. 18. dix̄ chlodoueus. Si ego ibidē cū francis meis
 L. 19. fuissē. ei⁹ iniuriā vindicassē. Iā fidē h̄s uerb̄
 L. 20. ostendens. xp̄ianū se uerū eē affirmat.
 L. 21. DE LAETANIA MAIORE:

Collat⁹:

His

His tēporib, facti in uienna vrbe terremot⁹
 maxim⁹. vbi multae ecclae. & dom⁹ multae cū
 sa fuerunt & subuersae. Illi bestiae multae ober
 rantes. lupi, Vrssi. ac cerui. ingressi p portā ci
 uitatis deuorantes plurimos. p lotū annū hoc
 sauebant. Nā veniente domizia solēntate Scī
 pascha. scs mamert⁹ q̄ in ea vrbe erat ep̄s. du
 m, Harū sacrificia in ipsa vigilia celebrare
 palatiū q̄q̄ regale. q̄d in ea ciuitate erat
 diuino igne succensū ē. Cūq; hor agerent^r
 appropinquante ascensione dñi. Indix̄ ieiunū
 vir dī scs triduanū in populo. cū gemitu
 & cōtritione sp̄s. Inde ieiunandi series cōtin⁹
 tēporib, celebrata. Tē cōpau tribulatio
 & subuersio. Deinceps om̄s ecclae dī & sacer
 dotes hoc exemplū imitantes. vsq; ad p̄sens
 ipsas triduanas potestas ubiq; celebre
 colunt. Tē Chlodoueus rex cōmouit cunctū
 exercitū suū populū francō & pictaui di
 rigid̄ c̄tra gothos arrianos. ibi enī tunc
 alaric⁹ rex gothorū cōmorabatur.

Collat⁹

Multa

fol. 163.
 lac. ima
 lin. 1^a
 l. 2^a
 l. 3.
 l. 4.
 l. 5.
 l. 6.
 l. 7.
 l. 8.
 l. 9.
 l. 10.
 l. 11.
 l. 12.
 l. 13.
 l. 14.
 l. 15.
 l. 16.
 l. 17.
 l. 18.
 l. 19.
 l. 20.
 l. 21.

lincat. **M**ulta pars etiā hostiū p̄ territoriū turozē
 lin. 2da transiebat. p̄cepit autē rex p̄ reuerentia S̄c̄i mar =
 l. 3. tini q̄z aliud nisi herba p̄sumere. Nadeq̄ eq̄s
 l. 4. sustentandū. Virex itaq̄ nuntios rex ad
 l. 5. beati martini basilicā cū muneribz multis
 l. 6. & equū suū velocissimū quē rex amabat
 l. 7. plurimū. Postea victoria potitv̄ Chlodoueus
 l. 8. Alaricū regē Gothorū int̄ fecit. The saurozq̄
 l. 9. ei⁹ proximoz absolutib. Deinde turozū ciuitatē
 l. 10. uictor reuēsus reversv̄. multa iterū munera basilicę
 l. 11. S̄c̄i martini tribuit. Equū quē antea ad ipsā
 l. 12. octam transmiserat. ab illis matriculariis datis
 l. 13. C. solidis. rogat vt reciperet. Quibz datis equū
 l. 14. ille nullaten⁹ se mouit. At ille ait. Date alios
 l. 15. C. solidos. Cūq̄ alios C. solidos dedisset. statū ipse
 l. 16. equus solutv̄ abiit. Tē cū l̄ḡtitia rex ait. Vere
 l. 17. beat⁹ martin⁹ bon⁹ ē in auxilio. & car⁹ in negotio.
 l. 18. Ab Athanasio imperatore codicillos accepit Chlo =
 l. 19. doueus rex p̄ Julatu. Tunica blatea indutv̄
 l. 20. rex in basilica beati martini corona aurea
 l. 21. in capite suo. ascenso equo aurū & argentū

Collat⁹:

in atrio

In atrio qd ē ~~in~~ int̄ ciuitatē & ectam beati martini
 p̄sente populo manu ppria aspersit atq; vo
 luntate benigna dispensauit. Ab ea die tāquā
 C̄sul aut Augustus ē appellatus.
 Post haec om̄a. post multa & iā bella plurimāq;
 victorias Chlodoueus rex mortuus ē in pace
 regnauitq; Annis. XXX. Igit̄ p̄ mortē Chlodouei
 regis. h. III. filii ei⁹ Theodericus. Chlodomeris.
 Childebertus. & Chlotharius regnū ei⁹ eq̄ ordine
 int̄ se diuiser̄. Sortit⁹ ē sedē Theodericus m̄ctis.
~~Childebertus & Chlotharius regnū~~
 Chlodomeris Aurelianis. Childebertus Parisius.
 Et Chlotharius Suespionis. Qui Chlotharius post
 mortē f̄m̄ regnū obtinuit. q̄ p̄ multa bella
 anno quinquagesimo primo regni sui obiit.
 Cui⁹ filii. III. idē heribertus. Gundrāms. Hilperic
 us. atq; Sigibertus diuisionē legitimā int̄ se
 fecer̄. Accipitq; heribertus regnū q̄ Hilberti
 Sedēq; instituit Parisius. Gundrāms regnum
 Chlodomeris suscepit Aurelianis sedem instituit
 Hilpericus regnū Chlotharii patris sui recipi
 on. Suespionis ciuitatē sedē instituit. Sigibertus

Fol. 167
 fac. 174
 lineal.
 - Cin. 2.
 Cin. 4.
 l. 4.
 l. 5.
 l. 6.
 l. 7.
 l. 8.
 l. 9.
 l. 10.
 l. 11.
 l. 12.
 l. 13.
 l. 14.
 l. 15.
 l. 16.
 l. 17.
 l. 18.
 l. 19.
 l. 20.

autem

Collatq;

C. 1. aū regnū Theoderici accepit. Sedē habere re
 C. 2. mis ciuitate cōstituit. Hilpericus v̄ rex p̄ alias
 C. 3. uxores fredegundē accepit in cūgiū. ex q̄
 C. 4. filios accepit q̄ mortui s̄. P̄ quos peperit. filiū
 C. 5. quē lothariū vocauerunt. Hic quid postea
 C. 6. rex magn⁹ q̄ genuit Tagobertū. Regnavitq̄
 C. 7. Hilpericus annis XX trib, & mortuus ē. Frede
 C. 8. gundis aū cū hlothario rege paruulo filio
 C. 9. suo & Landerico quē maiore dom⁹ palatii ele
 C. 10. gerunt. in regno resedit. frani q̄q̄ p̄dictū
 C. 11. hlothariū regē paruulū sup̄ se in regnū sta
 C. 12. tuerunt.
 C. 13. Chlotharius rex de austris. P̄ quā mortui s̄
 C. 14. Theodericus & theodebert⁹ reges germani
 C. 15. recepit regnū eorū cōsilio & adiutorio pipini
 C. 16. Senioris. qui tunc temporis maior dom⁹ erat.
 C. 17. & sortit⁹ ē p̄satus rex triū regnū monarchiā.
 C. 18. XIII. annis. sic illi s̄ colūban⁹ abbas in pphe
 C. 19. tia spū p̄dix. Quia ille theodericus rex insi
 C. 20. gante brunnihilda auia sua. de suo mona
 C. 21. sterio illū expuler⁹. Quā & iā statū vt cōp̄

Collat.

hendit.

hendit. vitā ignominiose finire fecit. Maior domus
 tunc gundolandi. vir egregius erat.
 post multū rex prefatus pipinū in austris cum filio
 suo iā adulto tagaberto misit. ibidē eum
 rogē cōstituendū. Ipsūq; ei in maiore domo
 ac pedagogū cōstituens. Dagobertus rex post
 mortē patris regnavit annis. XVI. Hu magis
 ficius ecclesius dī largitor ac distributor.
 Maior domus ei erchonaldu. vir illust. pipino
 inter in auster duce. ac n̄ post multū mortuo
 post mortē dagoberti regis. Chlodoveus rex
 filius Dagoberti regnavit. XVI. annis qui
 omni spurcitia dedit. fuit. cui fr̄ erat sigibertus
 rex austria maior domus q̄ sup̄. Chlothariv
 rex filius Chlodovei. adhuc in puerili etate
 sua iuuentutis mortuus ē. regnavitq; annis
 .iiii. maior domus ebroinvs. Theodericus rex
 filius Chlodovei. fr̄ chlotharii regnavit annis
 .xviii. maior domus bertharius. Quo occiso
 pipin⁹ iunior filius anskisi veniens de au
 strasiis suscepit in principatū maior domus.

lin: 1
 lin: 2
 lin: 3
 lin: 4
 lin: 5
 lin: 6
 lin: 7
 lin: 8
 lin: 9
 lin: 10
 lin: 11
 lin: 12
 lin: 13
 lin: 14
 lin: 15
 lin: 16
 lin: 17
 lin: 18
 lin: 19
 lin: 20
 lin: 21

16. idest annis 15.

Collatz:

Exhinc

fol. 168.
fac. 170
L. 1.
L. 2.
L. 3.
L. 4.
L. 5.
L. 6.
L. 7.
L. 8.
L. 9.
L. 10.
L. 11.
L. 12.
L. 13.
L. 14.
L. 15.
L. 16.
L. 17.
L. 18.
L. 19.
L. 20.
L. 21.

fol. 168.
fac. 170

Incipit
m: 2.
m: 3.
m: 4.
m: 5.
m: 6.
L. 7.
L. 8.
L. 9.
L. 10.
L. 11.
L. 12.
L. 13.
L. 14.
L. 15.
L. 16.
L. 17.
L. 18.
L. 19.
L. 20.
L. 21.

Ex hinc reges nom n̄ honore habere coeperunt.
Quibus tam ubi constitutum fuerat victis fuerat exu-
berant. custodiaq, iugis erga illos habebat.
ne aliqd iure potestatis agere possint. Illis
namq, temporib, ac deinceps Cotefredus dux
alabama naq, ceteriq, ciru quaq, duces n̄ no-
uer² obtēperare ducib, franchoz eo qd n̄ po-
tuer² regib, meroueis seruire. sic antea soliti
erant. Ideo se unquidq, secū tenuit. donec
tandē aliquando p̄ mortē cotefredi ducis. car-
l^o ceteriq, principes franchoz. paulatī ad se
reuocare illos arte q̄ poterant studuerunt.
Chlodouē adhuc puerū filiū Theoderici
constituunt regē q̄ tantū regnauit annis. 11.
maior dom⁹ pipin⁹ q̄ sup⁹. Childebertū filiū
Theoderici fratrem chlodouei statuunt in re-
gnū q̄ regnauit ann. XVII. maior dom⁹ costi-
tuit² grimald⁹ filius pipini. quia ipse pipin⁹
egrotare coeperat. q̄ infirmitate & morit².
& interū grimald⁹ occidit. Dagobertū
filiū childeberti regē statuunt. q̄ regnauit

Collat.

ann.

Fol. 166.
fac. 172.

ann. v. maior dom' theodoaldus filius Grimaldi
 Post quē regis fredus. Illis tēporib, Carlus filius
 pipini ex cubina In custodia a plectruda ma
 trona ei dē pipini tenebat. Auxiliante dno
 vix euasit. Danhelē quondā clericū cesarie
 capitis crescentē. regē franci cōstituit. Quē
 chylpericū nuncupant. Quia deficiente ppa
 pia regū illū quē ppinguū orē moroueis in
 venire poterant statuerunt. qā merouei ut aiunt
 sic antiquit' nā harei nullo capitis wine In uiso
 erant. Regnauitq; annis. VI. Interū pdict' carlus
 princeps. ad Austrasios pat' narū sediu aufugiens.
 ibiq; principatū arripit. regēq; sibi nomine
 chlothariū cōstituit. multa bella cū chylberico
 rege & suo maiore. domo nomine regnisti dom' fil.
 eorūq; ut uoluit superau. & thesaurū patris sui
 a plectruda recepit. ^{suusq;} rex chlodarius p'p'us
 n̄ multū obiit. Theodericū filiū tagotti
 iunioris franci sibi in regē cōstituit. q' nutrit' ⁱⁿ
 incala monasterio erat. regnauitq; annis. VI. l. 20.
 Maior dom' princeps Carolus. Qui cā utraq; regna l. 21.

Theodericus
 filius Tagoberti
 iunioris, con-
 ductus Rex
 Francorum.

Collat:

uiriliter

fol. 166.
 ac. 22a
 C. 1.
 C. 2.
 C. 3.
 C. 4.
 C. 5.
 C. 6.
 C. 7.
 C. 8.
 C. 9.
 C. 10.
 C. 11.
 C. 12.
 C. 13.
 C. 14.
 C. 15.
 C. 16.
 C. 17.
 C. 18.
 C. 19.
 C. 20.
 C. 21.

C. 166.
 ac. 22a

166

C. 1. virilit̄ gubernand̄ curūquaq; cū regib; ac ducib;
 C. 2. bella sēp̄ superando cōmittēd̄ om̄s vincendo q̄
 C. 3. ei cōtrarii fore videbant̄. Igit̄ memorat̄ prin-
 C. 4. ceps. c̄silio optimatū suoz. rege p̄d̄ito atq; p̄
 C. 5. suaso. illoq; nolente. tandē c̄sentiente duob;
 C. 6. filiis suis Carlomanno ac pipino. regnū diuisit
 C. 7. franchorū. ac statū sua se cūta infirmitate vitā
 C. 8. finiuit. **Carlomann⁹** igit̄ & pipin⁹ fr̄ ei⁹
 C. 9. regno int̄ se diuiso franch & principatū simul
 C. 10. tenuer̄ ann. X. Interea tam̄ vt aiunt̄. p̄fat⁹
 C. 11. Theodericus rex nom̄ n̄ regnū tenuit sed n̄
 C. 12. nori dignitate quā anteriores reges habebat̄.
 C. 13. nisi tantū. vt quando p̄dicti principes cartas
 C. 14. traditionū fecerant. infine paginole suam
 C. 15. nom̄. annūq; inferebant̄ **Carlomann⁹** nāq;
 C. 16. princeps. VI. anno dep̄dit̄. regnū filiozq;
 C. 17. suos fr̄i cōm̄dand̄. quaten⁹ illos quando & t̄as
 C. 18. aduenisset. in regnū sublimaret̄. romā p̄gen⁹
 C. 19. comā capitis ad sēp̄ petrū tondend̄. ad s̄c̄t̄a be-
 C. 20. nedicti monasteriū p̄gen⁹. se subdidit regu
 C. 21. lari disciplinæ mancipandū.

= Princeps Carlomann⁹
 maior domus
 Regna francorum
 gubernans
 duobus filiis
 filio Carlomanno
 subiect et Pipino
 diuisit Regnum
 quod Theodericus
 Rex huc usq;
 = possidebat. et
 dum infine cartarū
 notariū seu chartarū
 dicitur duo principes
 stantes hinc inde
 botici Regis francorum
 nomen inferebant.
 Carlomann⁹ filioz
 suos fr̄i pipino
 = comendans factus
 est monachus in
 honore s̄c̄t̄i benedicti.

Colat:

Pipinus

*Pipinus rex franco-
rum
et
italiarum*

*Pipini rex franco-
rum erat Theo-
doricus*

*rex
Theodorici
et in monasterio de clusato*

*ad principem
Pipinem*

Pipin⁹ naq, ante qua ad regē sublimaret^r.
venit papa de roma nomine Stephan⁹ ad fines
franch⁹ & . vt p̄dictū principē peter⁹ . quaten⁹
ei causa auxilii fuiss⁹ & apud ~~haistol~~ haistol
sum regē langobard⁹ . quia de scō petro tā
ciuitates quā cetera loca ac fines habuiss⁹ &
possebas . fertur respondisse p̄fatū principē .
Habeo dñm regē . ignoro qd̄ inde vell⁹ & desigre .
At ipse papa ad regē isdē sermonib, auxiliū
flagitan⁹ . Tē rex . videsne inquit papa qd̄
dignitatis regie ac potestatis n̄ fungor . quo
modo possū hōc aliqd̄ agere . Vere inquit
papa hoc luste t̄uenit . quia n̄ es dign⁹ tali
honore . Reuersusq, ad principē pipinū aiebat .
Ex auctoritate sc̄i petri tibi p̄cipio . Tonde hunc
& destina in monasteriū . vt qd̄ terrā occupat⁹ .
Nec sibi nec alii utilis ē . Statī tonso ac in mo-
nasteriū recluso . Tē papa ad principē . Te ele-
git dñs . & auctoritas sc̄i petri . vt sis p̄tin-
ceps & rex sup̄ franchos . & statim illū in regē
t̄stituen⁹ ac benedicen⁹ . filiosq, ei⁹ duos adhuc

*fol. 167.
pau. ima*
Linea i. u. a. i. m. a. e.
lin. 2.
L. 3.
= L. 4.
L. 5.
L. 6.
L. 7.
L. 8.
L. 9.
L. 10.
L. 11.
L. 12.
L. 13.
L. 14.
L. 15.
L. 16.
= L. 17.
= L. 18.
= L. 19.
L. 20.
L. 21.

Collat.

teneros

167. 167. 22a
 17a teneros carlū & carlomannū in reges cōsecraū .
 18a At ille pipin⁹ rex se om̄a facturū spondit
 19. sic illi cōplacuisse . sic & p̄ea fēc . Regnaūq;
 20. pipin⁹ rex . p̄ cōsecrationē sui . annis . xvii .
 21. Carl⁹ & Carlomann⁹ reges . filii pipini regna =
 22. uerunt simul annos . lll . Carl⁹ rex p̄ se re =
 23. gnauit . ann . xl . v . quē leo papa ad impera =
 24. torē . xxx . anno regni sui cōsecrauit . Hludo =
 25. uic⁹ rex & imperator . iā regnat dōppitio =
 26. xlviii . Ann̄ felicit̄ . ac hlothario rege vsq;
 27. in p̄sen̄ . xlii . anno hludouici imperatoris .
 28. C̄stat in sūma numer⁹ annorū . cc . lxx . xxx . duorū
 29. dē hluduui⁹ Imperator . xxvii . anno
 30. regni sui . Incarnationis aū dom̄icæ . dccc .
 31. . xli . indictione tertia . xii . k . lxx . ab hui⁹ vita
 32. discessit . Post cui⁹ mortē anno . ll . tres filii ei⁹
 33. p̄ grauiissimū p̄liū qđ de participatione regn̄
 34. int̄ eos excanduit . europā hoc modo diuiser̄ .
 35. primogenit⁹ ei⁹ hlotharius suscepit Italia .
 36. burgundia . & partē galliæ lugdunensis .
 37. mosellana puincia & partē eorū q̄ dicunt̄

= Carl⁹ magn⁹
 = Imperator ab 800.
 = Ludouicus
 Imperator ab 814.

= Legendu⁹ supra
 deinde
 = Ludouicus
 Imperator ab 840.

Est dicitur

Collatz:

ueteresfranci

2. Theodoricus
Germania Rex

3. Harobertus II
Calvus

4. Pipinus

Dicitur Lotharius II
filius

1. Ludovicus II
Imperator

2. Lotharius II
Rex Lotaringia

Ludovicus Germania
Rex

ueteres franci. fr̄ aū ei⁹ gloriosissim⁹ hludo
uicus rex. suscepit totā germaniā. Idē totā
orientalē franciā à lamanniā. siue rhetiā
noricū saxoniam & barbaras nationes quā
plurimas. Porro Karol⁹ adhuc puer. molimne
matris suae versutissimae ludith. accepit. V.
prouincias Viennenses. prouinciā eduorū. galliā
arbonensē. & partē belgicā. seu lugdunensis
Quart⁹ v̄ fr̄ eorū nomine pipin⁹. à quertaria.
hspaniā. & wasconiam & gothiā. quas patre
suo uiuente suscepit. Inuito ipso & fratrib⁹
suis in finē vsq; uita retentaū. In prouincia
quae pprie ipso uocabulo nuncupat⁹ sēp int̄
hos & illos fluctuasse dinoscit⁹. Filii chlothari
ru. hludo uicus uidelicet & chlotharius.
regnū patris sui ita diuiserūt. ut hludu uicus
italiā cū Imperatoris nomine chlotharius
Cisalpinā portionē genitoris sui suscipere &
Hludu uicus aū germania rex. ante pluri
mas annos mortis suae. p̄spectu pacis regnū
suum int̄ tres illos illustrissimos filios suos

Fol: 168
fac: i ma
= Lin: i ma
L: 1
L: 2
L: 3
L: 4
L: 5
L: 6
L: 7
L: 8
L: 9
L: 10
L: 11
L: 12
L: 13
= L: 14
L: 15
L: 16
L: 17
L: 18
= L: 19
L: 20
L: 21

Collat⁹:

de hēma regina

fol. 168.
ca. 2.

21. de hēma regna pgenit^s ita diuidere curau.
 22. vt primogenito suo bellicosissimo Carlomanno
 23. noriū & partē barbararū nationū guber
 24. mandos cōmitteret. Regni v̄ sui hoc ē fran
 25. chorū & saxonū. cū alieni genarū tributis
 26. Cognom^{ne} suū. hludouuicū coherede faceret.
 27. Porro mansuetissimū Carolū alemannie.
 28. rhetiā maiori. f̄ & iā Curiensi rectorē diri
 29. geret. ita dū taxat. vt ipsi filii ei⁹ adhuc
 30. eo uiuente tantū denominatis curtes habe
 31. rent. & ignores causas disternare curarent
 32. Episcopia v̄ania & monasteria necn̄ & com
 33. itae. publici & iā fisci. & cuncta maiora
 34. iudicia. ad se spectare debere. Hludouui
 35. igit^r rex germaniæ. XXX. vi. anno post
 36. mortē patris sui hludauuici Imperatoris
 37. apud franchonouurt. v. k. Sept̄ defunct⁹
 38. & in loreshā in basilica S̄i naharii sepult⁹.
 39. Tres sup̄ dictos filios suos heredes regni
 40. sui reliquit. Addita & iā regno suo quasi
 41. ~~denota~~ dimidia parte regni chlotharū quā int̄

171.
 Ludouicus germanicus
 et Henricus regino
 nos filij
 = Carlomannus
 imperator antea
 = Rex bavarie
 = Ludouicus junior
 Rex francie
 = Carolus III. Imperator

Ludouicus germanicus
 post mortem patris
 sui Ludouici imperatoris
 obiit ad 28. 76.
 V. Kal. Septemb̄
 id est 28. Augusti

Callat⁹:

hludouuici

Hludouuicū fratrem Chlotharii. prius anno
 ante Hludouuicū germaniæ in Italia defecisset
 Carlomannus frater eius. Italiã cispadũ occupauit
 Carolus autem de Gallia eã transpadũ inuadit. &
 inde in Galliã rediens atq; in ipso itinere mo-
 riuus. Carlomanno Imperii gubernaculo dimisit.
 Cũ prius regnũ Pipini. absq; liberis. nisi vno tan-
 tũ Carolo magno ciensi apud Suptitib; defuncti
 regno suo adieciisset. Carlomannus itaq; post
 paucũ tẽpsũ retente Italiã grauissimis & in-
 remediabilib; inuasione morbis. in nouũ re-
 gressus. cũ adhuc uiueret. piissimo & fide pla-
 nissimo fratre suo ^{Craso} Carolo. Italiã gubernandam
 cõcessit. At ille grandi exercitu cõgregato
 eã vndiq; impuissũ occupauit. & rauennã
 ueniens. romanũ papã nomine Iohannẽ ad se
 uocari p̄cepit. Sed & patriarchã furiolanũ.
 Nec n̄ & mediolanensẽ archiep̄m om̄sq; ep̄os
 & comites. seu reliquos primores ex Italiã. &
 ibi ab eis rex cõstituit. & om̄s p̄t̄ apostolicẽ
 sedis ep̄m. iure iurando ad deuotionẽ seruitii

Collatq;

sui

Fol. 169
fol. 170

lin. 1.

l. 2.

l. 3.

l. 4.

= l. 5.

l. 6.

= l. 7.

l. 8.

l. 9.

= l. 10.

= l. 11.

= l. 12.

l. 13.

l. 14.

l. 15.

l. 16.

l. 17.

l. 18.

l. 19.

l. 20.

l. 21.

Ex hac uita in ^{rege galie} matura morte recepit. duobz
 filiis ^{rege francie} supstitibz. hludouuico videlicet & Car
 lomanno. qui nunc ^{rege galie} in prima etate spes
 adolefcunt. tñ ^{rege francie} florescunt europæ. Nā
 Carlomann^{us} ^{rege galie} filius magni hludouuici ^{rege francie} filios
 n̄ habuit n̄si tantū uirū nomine Arnulfū.
 ex nobilissima quidē femina. sed n̄ lega
 lit̄ sibi desponsatā cceptū. qui adhuc
 uiuit. & o utinā uiuat. ne extinguatur
 lucerna magnz hludouuici de domo dñi.
 Similit̄ ^{rege francie} hluduuius rex francie habuit unū
 filiū nomine hug. bellissimū & bellicosiss
 simū luuenē de cubina p̄cellentissime
 generositatis. qui hoc anno in bello ctra
 barbaros. cū theoderico & marcuardo
 religiosissimis ep̄is. & bardonē fr̄e luitkarte
 regine. ad excidiū franchorū ē intemptus:
 cū n̄ ante multū tēp̄s filiis ipsius luitkarte
 ex dono hluduuiico susceptus. Subitanea
 morte in itinere ad noticiū Karlomanno
 adhuc uiuente. ex q̄ nescio causa fuisse & ex

In omni Angu
 f...
 G...
 m...
 C...
 H...
 E...
 A...
 N...

Hugo fr̄ eius
 Ladouuici
 Ondreli
 C...
 M...
 S...
 E...
 P...
 R...
 L...
 C...
 C...

An. circa 14. Hoc Anno
 circa 9. ad huc uult
 circa 10. qui nunc

Collatibz

Nota non ante multum tēp̄s...
 Hact̄
 f...
 v...
 l...
 s...
 c...

Lineal
 L. 2.
 L. 3.
 L. 4.
 L. 5.
 L. 6.
 L. 7.
 L. 8.
 L. 9.
 L. 10.
 L. 11.
 L. 12.
 L. 13.
 L. 14.
 L. 15.
 L. 16.
 L. 17.
 L. 18.
 L. 19.
 L. 20.
 L. 21.

Folio 170.
 Fac. 1. p. 2.
 L. 1.
 L. 2.
 L. 3.
 L. 4.
 L. 5.
 L. 6.
 L. 7.
 L. 8.
 L. 9.
 L. 10.
 L. 11.
 L. 12.
 L. 13.
 L. 14.
 L. 15.
 L. 16.
 L. 17.
 L. 18.
 L. 19.
 L. 20.
 L. 21.

tinctis. Na de hoc. varia vulgi mobilis fertur
 2. sententia. Nunc ergo in manu omnipotentis
 3. tis di. cui⁹ natu regunt^r vniuersa solū modo
 4. t. s. i. t. l. Si de domno Karolo Imperatore ad
 5. huc etate luere. morib, au senes om̄s p̄
 6. cellente. & religiosissima regina augusta
 7. richkarta s̄m exsuscitare dignetur.
 8. P̄ qd tyranni. t potius latruunt. q̄ adhuc
 9. uiuentis serenissimo Imperatore Karolo.
 10. & fr̄e eius domno Aludouico rege Ric̄ &
 11. Catitando raput leuare p̄sumunt diui
 12. no adiutorio cōprimantur. Quos inte
 13. rim humano verecundia t̄sulentes si
 14. lentio legim⁹. donec vel ad principes
 15. terrestriū t̄uersi. Veniā p̄ stultitia sua
 16. t̄sequant^r. vel ut p̄ turbatores rei publi
 17. cae dignū t̄ pati. vsq; ad cinerē t̄re
 18. mati. & in om̄ne ventū dissi cū nomi
 19. nib, vel potius ignominib, & memoria
 20. sua t̄demnent in saecula.

in ad huc aucti sunt

in ad huc

Collat. Concordat autographo Codici
 scripta membranaceo ad litteram de
 verbo ad verbum p̄ tot: 2. 1. 6. 3. G. H. K. P. 1. 7. 3.
 sabbat. 19. na februarii 1763.

De honore Eclesiarum